

Τράπεζα θεμάτων Αντιγόνης Β' Λυκείου

GI_V_AEG_0_19177

Θέμα 255^ο Σοφοκλέους, Αντιγόνη, στ. 526-545**A. ΚΕΙΜΕΝΟ**

- ΧΟ. *Καὶ μὴν πρὸ πυλῶν ἦδ' Ἰσμῆνη,
φιλάδελφα κάτω δάκρυ' εἰβομένη
νεφέλη δ' ὀφρύων ὑπερ αἵματόεν
ῥέθος αἰσχύνει,
τέγγουσ' εὐῶπα παρειάν.* 530
- ΚΡ. *Σὺ δ', ἦ κατ' οἴκουσ ὡς ἔχιδν' ὑφειμένη
λήθουσά μ' ἐξέπινες, οὐδ' ἐμάνθανον
τρέφων δὺ' ἄτα κάπαναστάσεις θρόνων,
φέρ', εἶπέ δή μοι, καὶ σὺ τοῦδε τοῦ τάφου
φήσεις μετασχεῖν, ἦ ἔσομῃ τὸ μὴ εἰδέναί;* 535
- ΙΣ. *Δέδρακα τοῦργον, εἵπερ ἦδ' ὀμορροθεῖ,
καὶ ξυμμετίσχω καὶ φέρω τῆς αἰτίας.*
- ΑΝ. *Ἄλλ' οὐκ ἔασει τοῦτό γ' ἡ δίκη σ', ἐπεὶ
οὐτ' ἠθέλησας οὐτ' ἐγὼ κοινωσάμην.*
- ΙΣ. *Ἄλλ' ἐν κακοῖς τοῖς σοῖσιν οὐκ αἰσχύνομαι
ξύμπλουν ἐμαντὴν τοῦ πάθους ποιουμένη.* 540
- ΑΝ. *Ἵν τοῦργον Ἄιδης χοὶ κάτω ξυνίστορες·
λόγοις δ' ἐγὼ φιλοῦσαν οὐ στέργω φίλην.*
- ΙΣ. *Μῆτοι, κασιγνήτη, μ' ἀτιμάσης τὸ μὴ οὐ
θανεῖν τε σὺν σοὶ τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι.* 545

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ**1. Να μεταφραστεί το τμήμα: Δέδρακα τοῦργον ... τὸν θανόντα θ' ἀγνίσαι.****(Μονάδες 30)**

ΙΣΜΗΝΗ

Το έχω κάνει αυτό, αν βέβαια και τούτη συμφωνεί, κι έχω μερίδιο στην κατηγορία και τη δέχομαι (και συμμετέχω και δέχομαι την κατηγορία).

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Η δικαιοσύνη όμως δεν θα σου το επιτρέψει αλήθεια αυτό, γιατί ούτε κι εσύ θέλησες ούτε κι εγώ σε έκανα συνεργό.

ΙΣΜΗΝΗ

Μα μέσα στις συμφορές σου δεν ντρέπομαι να κάνω τον εαυτό μου συμμετοχο στο πάθος σου.

ΑΝΤΙΓΟΝΗ

Ο Άδης και οι θεοί του Κάτω Κόσμου ξέρουν καλά ποιοι έκαναν αυτή την πράξη· κι εγώ όποια αγαπάει με λόγια δεν τη θεωρώ δικό μου άνθρωπο.

ΙΣΜΗΝΗ

Αδελφή, μη μου στερήσεις την τιμή να πεθάνω μαζί σου και να εξαγνίσω τον νεκρό.

2. Να παρουσιάσετε το περιεχόμενο της φράσης *δι' ἑλέου καὶ φόβου περαίνουσα τὴν τῶν τοιούτων παθημάτων κάθαρσιν* από τον αριστοτελικό ορισμό της τραγωδίας.

(Μονάδες 10)

Σκοπός της τραγωδίας είναι να οδηγήσει τον θεατή, μέσα από τον ἔλεο και τον φόβο, στην *κάθαρση* —έναν όρο δύσκολο που έχει απασχολήσει επί αιώνες τους ερμηνευτές. Κατά τον Αριστοτέλη, ο φόβος και ο ἔλεος (συμπάθεια), αποτελούν την *οἰκεία*, τη χαρακτηριστική ηδονή, που προκαλεί η τραγωδία. Οι θεατές συμμετέχουν λογικά και συναισθηματικά στα δρώμενα, γι' αυτό και συμπάσχουν με τους ήρωες, οι οποίοι συγκρούονται συνήθως με τη Μοίρα, εξαιτίας κάποιου λάθους, και συντρίβονται. Κατά την επικρατέστερη ερμηνεία, με την *κάθαρση*, την οποία προκαλεί η τραγωδία ως έργο τέχνης, οι θεατές ανακουφίζονται και ηρεμούν ψυχικά, γιατί διαπιστώνουν είτε την ηθική νίκη του τραγικού ήρωα ή την αποκατάσταση της ηθικής τάξης. Γενικότερα οι θεατές, καθώς ζουν έντονα τον ανθρώπινο μύθο μέσα στο τραγικό μεγαλείο του έργου, λυτρώνονται, με τη μαγεία της τέχνης, και γίνονται ελεύθεροι και ανώτεροι άνθρωποι.

3. α) ποίημα, ποιητής, ποίησης, λόγος, λέξεις: Να κατατάξετε τις παραπάνω ετυμολογικά συγγενείς προς τους ρηματικούς τύπους του κειμένου *ποιουμένη* και *εἶπέ* λέξεις της αρχαίας ελληνικής γλώσσας στην κατάλληλη στήλη, ανάλογα με το τι σημαίνει καθεμία.

ενέργεια ή κατάσταση	πρόσωπο που ενεργεί	αποτέλεσμα ενέργειας

(Μονάδες 5)

ποίημα → αποτέλεσμα ενέργειας
ποιητής → πρόσωπο που ενεργεί
ποίησις → ενέργεια ή κατάσταση
λόγος → αποτέλεσμα ενέργειας
λέξις → ενέργεια ή κατάσταση

β) αναισχυντία, λάθος, τροφή, επικοινωνία, ιστορικός: Να συνδέσετε τις παραπάνω λέξεις της νέας ελληνικής γλώσσας με τις λέξεις του κειμένου με τις οποίες έχουν ετυμολογική συγγένεια.

(Μονάδες 5)

αναισχυντία → αίσχύνομαι
λάθος → λήθουσα
τροφή → τρέφων
επικοινωνία → (έ)κοινωσάμην
ιστορικός → ξυνίστορες

Επιμέλεια: Αικατερίνη Ανδρικοπούλου - Φιλολόγος